

DANICA.

CERKVEN ČASOPIS ZA SLOVENSKE POKRAJINE.

Na Belo nedeljo.

Prejmite sv. Duha. (Ivan 20.)

Kako slovesno smo stopali v cerkvenem sprevedu pred tednom dni: ali Veliko noč na vse zgodaj ali pa — kakor je večidel — že dan poprej, Veliko soboto bolj proti večerni uri.

Mašnik se je Veliko soboto po odpetih jutranjicah, t. j. molitvah za velikonočno jutro podal v božji grob. Ondi je pokadil s kadilom psv. Rešnje Telo, snel z monštrance tanko belo ogrinjalo ter primši jo v roke do ljudstva obrnjen z vselej zvišanim glasom peval „aleluja“, po naše „hvalite Gospoda“.

Pričela se je na to procesija. Njej na čelu je vgladal vsak vas podobo vstalega Odrešenika, ki jo vidite izpostavljeno danes sredi velikega altarja. Smrt in pekel je premagal naš Izveličar pridobivši nam mir svojo sv. krvijo; to vam predočuje belo-rdeča zastavica v njegovi roki. Mašnik je stopal monštranco noseč pod cerkvenim nebom; pevcev in pevkinj velikonočno petje in slovesno zvonjenje iz stolpa pa je spremljalo njega, ki je svojim sv. vstajenjem zagotovil vstajenje nam; vsem rodovom, kar jih je bilo na svetu in kar jih še bode. V belo oblečene deklice, z lučicami v roki, pa so spremljale Jezusa, ki hoče med nami bivati in ostati v beli podobi kruha.

Nekaj pomenljivega, kaj ne, dragi, nam hoče predočevati bela barva vselej — naj se že oblači v njo cerkev sama ali pa oni, ki se vdeležujejo njenih bogoslužnih opravil.

Temu je tako tudi z današnjo nedeljo, od starodavnih časov znano belo nedeljo. Zgodovino bele nedelje in v kakošen pouk in bodrilo naj nam bode uprav ta današnja nedelja — o tem z božjo pomočjo danes.

*

Bela nedelja — od kod to tako zanimivo se nam glaseče ime?

Prvi spoznavalci sv. Kristove vere so bili apostoli, njega učenci, njegovo človeško sorodstvo, prav kmalu pa bližnji in daljni prihajalci v palestinsko deželo.

Bili so to Judje; a bolj nego Judje pagani. Nikoli namreč — do današnjih dni ne — niso pristopali v krščanstvo Judje tako radi kakor pagani. Tudi naši očetje, dragi, so pagani — ker iz paganov, ne iz Judov je naš rod.

Kakor hitro je kedo verovati jel apostolov ali njihovih naslednikov naukom in izrazil to željo, da bi bil kristijan — sprejeli so ga med učence, po grški besedi „katehumene“ imenovane. „Katehumeni“ t. j. pripravljanci na Kristovo sv. vero so bili odraščajoči ali odraščenci, prepričani o božestvu sv. krščanske vere. Če so se odlikovali svojim izglednim življenjem, radi se učili sv. verskih resnic, smeli so naslednjo postno dobo prositi za sv. krst. Ta se jim je bil potem redoma podelil veliko soboto.

Po prejetju tega sv. zakramenta so katehumenom dali belo obleko — znamenje brezgrešnosti — in pa belo krstno svečo v roke.

V tej beli obleki so novokrščenci pristvovali božji službi vsak dan velikonočne osmine ter prejeli te dneve med sv. mašo sv. obhajilo. Zato se tudi molitve ob vseh teh mašah še danes nanašajo na te novo krščene ude sv. Kristove cerkve.

Na nekaterih krajih so snovali vsak dan vse te osmine slovesne procesije do krstnega kamena; s temi procesijami so nosili tudi velikonočno blagoslovljeno svečo.

Nedeljo po veliki noči — torej na današnji dan — pa so oddajali ti novi kristijani svetičnim načinom svoje krstne sveče, slekli so svojo krstno obleko ter si odeli prejšnjo navadno. Od tod tej naši nedelji staro njeno ime „v belih“, t. j. „v belih oblačilih“, ali pa „Bela nedelja“.

Svetkovanje je bilo ob oddajanju te bele obleke novokrščencev v starem času na današnji dan veliko. — Zato je pravilno nagovoril sv. Avguštin nekokrat svoje poslušalce ob tej današnji priliki z besedami: „Danes se zaključuje velikonočno praznovanje; zato se menjuje katehumenom bela obleka. A če so ti novokrščenci odložili svojo belo obleko, ohraniti pa morajo njeno belino v svojih srcih“. (Sermo de temp. 157.) In prav tako vmestno pridiguje isti škof afriškega mesta Hipon, sv. Avguštin, novokrščencem govoreč: „Sicer so moje besede današnji dan“ — tako pravi — „za vse vas; a prav posebno so odmenjene vam novokrščencem: vam, ki ste nove mladike svetosti; prerojenci iz vode in sv. Duha; vam, nežni brstovi; vam, mlada Kristova četa; vam, vi cvetovi naše časti; vam, sad naših trudov; vam, ki ste moje veselje in moj venec; vam govorim, ki bivate v Gospodu“. (Sermo de temp. 157.)

Sv. cerkev je še v 10. stoletju ohranjeno čuvala to lepo šego sv. krsta velikonočno soboto.

Krščevancem se je vročevala še takrat bela obleka z besedo: „Vzemi belo obleko in skrb ti bodi, da jo doneseš neomadežano pred sodnji stol našega Gospoda Jezusa Krista ter prejmeš tam večno življenje“.

Zato so se imenovali ti novokrščenci: „Snežno-bela jagnjeta iz Kristove črede“. — In cerkveni pisatelj Laktancij piše: „Ob

tej beli čredi ima pastir svoje veselje“. Sv. Pavlin pa pravi: „Iz kopeli izveličanja vodi duhovni krstitelj deco, ki je snežnobeke duše, snežnobelega telesa in snežnobeke obleke“.

To kaže, kako je veliko soboto sprejeta in do bele nedelje nošena obleka spominjevala vsacega krščenca v zakramentu si pridobljenega dušnega prerojenja.

*

Torej, dragi, bodi nam zgodovinski spominj današnjega dne v dušno poživenje.

Že pred davnim so jenjali ti krstni obredi veliko soboto in tudi na soboto pred binkoštimi.

Radi varnosti svojega večnega življenja so se jeli namreč krščevati povsod med kristijani že koj otroci. Koliko jih pomrje mladih. To pa ne sme biti brez sv. krsta.

V spominj krstnih obredov te 2 soboti nam je ostalo danes le blagoslovljenje krstne vode, ki se vrši oba ta dneva.

A, če so tudi jenjali ti stari obredi — bodo naj pa vendar le vsem nam vedno trajajoč opominj, kako je nam vsem treba za Gospodnje zmagoslavne praznike pripraviti se prejemo sv. zakramentov zato, da nam bo čista naša duša in kako je vmestno, če se spominjamo uprav belo nedeljo — dan odložitve krstne obleke — s ponovitvijo svoje krstne obljube vseh v zakramentu sv. krsta prejetih milosti. Amen.

Grob Gospodov.

(Konec.)*

Sčasoma se je ohladila ljubezen kristijanov do Jezusa; tako se je ohladila, da je moral IV. lateranski cerkveni zbor zapretiti izobčenje vsakemu, ki bi vsaj enkrat v letu in sicer o velikonočnem času ne prejel sv. obhajila.

Vernega kristijana ni treba priganjati k sv. obhajilu; saj sam koprni po njem, kakor hrepeni žejen jelen po mrzlih vodah. Bogoljubni kristijan si srčno želi združitve s Kristom. Komaj čaka trenutka, da pristopi do njega Jezus skrit pod krušno podobo in mu zakliče: „Kaj hočeš, da naj ti storim?“ Kako se raduje navzočnosti Zve-

* Gl. Danica I. 11., str. 83.

ličarjeve! Kaže mu svoje dušne rane, opozarja ga na nevarnosti in na izkušnjave, ki mu prete, in ga prosi zavetja. In Jezus mu odpira svoje božje srce in izliva iz njega v srce kristijanovo milost za milostjo; očišča ga malih grehov; krepča ga v dobrem; oborožuje ga za boj z hudim nagnenjem; prinaša mu v dar svoje neskončno zaslužnje in mu obeta večno življenje.

Oj kako lepo bi bilo, ko bi vsi kristijani cenili neskončno ljubezen Zveličarjevo v najsvetejšem Zakramentu in bi mu vračali ljubezen z ljubeznijo večkrat in vredno zavživaje presv. Rešnje Telo. Večkrat in vredno — te besedici sta važni. Ne zadostuje namreč samo enkratno sv. obhajilo na leto, to bi bilo premalo za vspešno duhovno življenje. Zveličar nas neprenehoma vabi: „Pridite k meni vsi, ki se trudite in ste obteženi, in jaz vas poživim“. Ali ne pohitimo večkrat k svojemu najboljšemu prijatelju? Prejemati pa moramo Jezusa tudi vredno: z brezgrešno dušo, s čistim srcem.

Pravkar minule dni smo klečali pred božjim grobom. Grob Gospodov nam bodi podoba sv. obhajila. Bil je nov grob, kamor sta ga položila Jožef Arimatejec in Nikodem. Tudi naše srce mora biti prenovljeno v zakramentu sv. pokore. Naša duša bodi z Bogom spravljena. Grob je bil vsekan v skalo. Sklep, da se popboljšamo, mora biti trden kakor skala. Jezusov grob je bil na vrtu. Srce, ki hoče vredno sprejeti Zveličarja, bodi podobno vrtu, kjer rasto nalik cveticam čednosti: vera, upanje, ljubezen, ponižnost, čistost. Bil je tuj grob. Naše srce se mora odtujiti svetu in grešni ničemurnosti. Gospodov grob je bil blizu tam, kjer je bil Jezus križan. Spominjajmo se vselej, kadar gremo k sv. obhajilu, trpljenja in smrti Jezusove izpolnovaje opomin sv. Pavla: „Kolikorkrat boste ta kruh jedli in pili ta kelih, boste oznanjevali smrt Gospodovo“. Grob je bil zaprt s kamenom. Tudi naše srce naj se zapre z zatajevanjem, da se ne prikrade vanje greh, nego da ven in ven gospoduje v njem Krist. (Po Fr. Janovský, Beranek Boží.)

A. S.

Žalostna Mati božja v sv. Florijana cerkvi v Ljubljani.

(Konec.)

Do žalostne Matere božje pri sv. Florijanu pa se niso zatekali le posamezni, k njej je hitela

v mnogobrojnih izprevodih vsa Ljubljana iskaje pomoči v raznih nadlogah.

Leta 1704. je pretila vojna nevarnost. Cesar Leopold se je moral boriti z Francozi in z Bavarci, da bi zagotovil svojemu sinu prestol na Španskem. Ljubljanci, vsekdar vneti za cesarski dom, so napravili cvetni petek dne 14. sušca imenovanega leta veliko procesijo k žalostni Materi božji. Za njo je šel razen navadne množice škof Ferdinand grof Kuenburg z duhovščino in z obilnim zastopstvom domačega plemstva. V cerkvi sv. Florijana je o tej priliki vneto propovedoval jezuit o. Hoffstetter ob vzkliku: Žalostna Mati, pomagaj z orožjem cesarja Leopolda domovini, ki se nahaja v pogibeli. Marija je vslišala prošnje pobožnih molilcev. Cesarska armada je zmagala.

Leta 1704. in 1705. je trla suša poljske in vrtno pridelke. Obakrat so šli Ljubljanci s procesijo do žalostne Matere božje pri sv. Florijanu. Leta 1705. je blagodejni dež še tisti dan namočil žejno zemljo; leta 1704. pa takoj drugi dan po procesiji.

Ko še ni bila Ljubljana razcepjena na dvoje in je tekla vsa skozi mesto, bile so pogostoma velike povodnji. Voda je prestopala bregove in preplavljala hiše in ulice. Tako se je zgodilo tudi leta 1714. Bilo je zelo deževno leto. Zlasti je deževalo krog malega šmarina. Od 3. do 18. dne kimalca je neprenehoma lilo. Vode so naraščale in se dvigale preko svojih bregov. Otava je šla po zlu. V tej stiski so se zopet spomnili prednamci žalostne Matere božje. Šli so jo izprevodoma nadlegovat v njeno kapelico v cerkvi sv. Florijana, da bi na njeno priprošnjo ustavil Bog grozne nalive.

Kužne bolezni, moreče ljudi in živino, so bile krut bič, ki je pogostoma tepel naše prednike. Leta 1712. se je širila po Ljubljani in okolici goveja bolezen. Potrți meščani so se z okoličani vred zatekli v procesiji dne 11. vinotoka imenovanega leta v cerkev sv. Florijana k žalostni Materi prose, da bi ponehala bolezen. Dvajset let pozneje namreč dne 23. velikega travna 1732 so iz enakega namena prišli Ljubljanci tjakaj in njihova prošnja je bila vslišana. Dne 10. rožnika torej sedemnajst dni pozneje se je ob 10 dopoldne že razlegala po stolni cerkvi zahvalna pesem, ker je bila zatrta goveja kuga.

Še strašnejša šiba božja je bila človeška kuga. Oj kolikrat so trepetali pred njo prebivalci

ljubljskega mesta. Segali so po raznih sredstvih, da bi ji zabranili vhod v Ljubljano in da bi jo ukrotili, ako se je vtihotapila vanjo. O takih hudih časih so zlasti oblegali oltarje, posvečene tisti, ki se zove „zdravje bolnikov“. Spomladi leta 1713. je zopet trkala na vrata ljubljanskega mesta bela žena. Prestrašeni meščani so se 7. dne malega travna rečenega leta zbrali v stolnici sv. Nikolaja in krenili nato za procesijo v cerkev sv. Florijana k Materi božji, ki naj bi odvrnila pretečo kugo. Dve leti potem so se širile koze po Ljubljani. En sam dan — bilo je 9. dne velikega travna 1715 — so zagrebli petdeset oseb, umrlih za to boleznijo. Škofijstvo je ukazalo nato spokorno procesijo k žalostni Materi božji. Mogočen izprevod se je vil po Mestnem in Starem trgu tja do sv. Florijana. Vdeležilo se ga je mnogo plemenitasev in celo deželni glavar grof Kobencel sam.

Iz pravkar navedenih črtic je jasno, da je bila svetišče sv. Florijana zaradi ondotne Marijine kapelice jako priljubljena božjepotna cerkev ljubljanska in da je bila **žalostna Mati božja prava zavetnica ljubljanskega mesta.**

Na sv. Florijana, ki naj bi varoval ljubljano ognja, je zadela samega ta nesreča. Dne 28. rožnika 1774 se je vnelo v Krakovem. Požar je vpepelil tamkaj 51 hiš in posegel nato se na desni breg Ljubljanice, kjer je pokoncal 58 hiš. Med drugimi znamenitimi poslopji so pogorele tri cerkve: sv. Jakob, sv. Rozalija in sv. Florijan. V poslednjem svetišču je bila mnogo škode; a se več bi je bilo, ko bi bila zgorela milostna podoba žalostne Matere božje. Dobrotna roka jo je rešila o pravem času.

Šestdeset let je minilo potem, predno so se zacelile rane, ki jih je bil vsekaj grozni požar božji veži sv. Florijana. Razni dobrotniki, med njimi škof Anton Alojzij Wolf, so omogočili, da se je naposled popravila do dobrega.

Čudotvorno podobo Marijino so premestili v veliki oltar. Na njenem prejšnjem počesčevališču v desni stranski kapeli stoluje sedaj v sredini oltarja sv. Rozalija, pod njo na menzi je podoba presv. Srca Jezusovega, nad njo pa Veromčnega prta slika.

Iznad tabernaklja v velikem oltarju gleda sedaj po cerkvi podoba žalostne Matere božje.

Oklepa jo širok pozlačen kovinast okvir; vrh njega na sredi je ime Marijino izvirajoče iz srca. Ves gorenji del okvirja obdajajo rokokookraski; izza njih pa švigajo žarki. Dopolživotna slika Marijina je precej otemnela. Mati božja z lahno sklonjeno glavo in s povešenimi očmi premišljuje mučilno orodje Kristovo pred seboj. Na pravilnem bledem, brezsolznem obrazu se ji bere nema žalost. V srcu ji je zapičeno bodalo. Pod sliko stoje latinske besede: *Maria Mater dolorosa.*

Omeniti treba še neke slike poveljujoče čudotvorno podobo žalostne Bogorodice. Nahaja se ta freskoslika na zunanji steni cerkve sv. Florijana nad stranskim vhodom. Velika podoba se deli na dve skupini: zgoraj neso angeli v okvir vdeto sliko žalostne Matere božje, spodaj pa so nameščeni ljudje raznih stanov, ki se zaupno in proseče ozirajo na Marijo. Samonemški napis pod podobo: „*Wunderthätige Schutzfrau der Stadt Laibach*“ je še iz tiste dobe, ko je bila nemščina malone edina gospodovalka ljubljanskega mesta. Pravkar opisano podobo je naslikal slavni domači slikar Ivan Wolf namestu poprejšnje vse ogoljene in od sreča razdejane slike poleti 1875. Strokovnjaki jo prištevajo njegovim najboljšim delom. Žal, da je sedaj vsled vremenskih vplivov skoro popolnoma uničena.

Spomin na čudotvorno Mater božjo pri sv. Florijanu ni zamrl v srcih ljubljanskih vernikov. Svojo zavetnico obiskujejo zlasti o njenem godu na cvetni petek, ko prihaja vsako leto k njenemu oltarju maševat ljubljanski škof; a tudi sicer se vrne marsikatera solza, spremljevalka iskrene prošnje, pred njeno podobo, saj je naša žalostna Mati še dandanašnji prav tako milostna in dobrotna, kakor je bila pred dvesto leti. B.

Iz domovine.

Stoletnica pri ljubljanskih frančiškanih.

Lepe slovesnosti so obhajali minuli teden t. j. od 21. do 25. sušca tukajšnji očetje frančiškani.

Preteklo je namreč 100 let, kar jim je tedanji ljubljanski nadškof Mihael baron Brigido izročil v oskrbovanje mestno župnijo Marijinega

Oznanjenja. To je za redovnike velikega sv. Frančiška veseli spominj, saj lahko z veseljem gledajo na sadove stoletja, katere so dosegli v tej svoji župniji. Zato se je odločil sedanji skrbni župnik o. Hugolin Sattner, da se porabi to stoletnico v poživitev verskega življenja v župniji. Upošteval je gotovo tudi željo ljubljanskega prevzv. knežskofo, naj bi se v tem Marijinem letu obhajale po župnijah tridnevnic ali druge enake pobožnosti. Glavni namen — kakor je povedal v svoji pridigi 21. sušca zvečer — je bil pa ta, da bi z lepimi slovesnostmi in izpodbudljivimi govori poživil med župljani zavest, da so vsi ena družina, ena čreda pod skupnim pastirjem župnikom, s skupnim domačim ognjiščem — župno cerkvijo. Saj se prav zdaj župljani zlasti po mestih vedno bolj in bolj odtujujejo svoji župniji. Tako se izgublja zavest skupnosti in celote, kar pa ni prav, če se godi v župnijah. Zato so pa vsi cerkveni govori teh dni merili na to.

Tridnevnic se je vršila na zelo slovesen način, kakoršen se najlože vprizori v samostanih pri redovnikih. Vzpored je bil ta-le:

Ponedeljek, 21. sušca, zvečer ob pol 6. uri je govoril župnik o. Hugolin vvodni, zgodovinski govor, v katerem je pojasnil namen in pomen te tridnevnic in razvil kratko zgodovino župnije. Potem so sledile slovesne večernice, katere je imel provincijal o. Konstantin Luser ob obilni azistenciji.

V torek zjutraj, 22. sušca, je pridigal o. Alfonz Vakselj, kapucinski gvardijan v Škofji Loki, o cerkvenem svečeništvu, kako lepo je vrejeno od papeža, vrhovnega poglavarja, pa do zadnjega kapelana. Nato je sledila slovesna sv. maša. Daroval jo je o. provincijal. Zvečer ob pol 6. uri je oznanoval besedo božjo o. Salvator Zobec, vikarij iz Pazina; prepričevalno je dokazoval, da je katoliška cerkev res prava, od Jezusa ustanovljena cerkev.

V sredo zjutraj, 23. sušca, je govoril o. Peter Alkantara Čertanec z Brezij in navajal, kaj je storila katoliška cerkev za narode, kako jih je preustrojila. Nato je sledila pontifikalna maša, ki jo je služil opat o. Gerard Mayer iz Zatičine. Naečelnik je v deželi onim menihom, ki jih je ljudstvo po obleki kedaj imenovalo „b e l e m e n i h e“.

Popoludne ob pol 6. uri je govoril o. Žiga Zega in pokazal, kaj je župnija župljanom. Nato

je imel litanije infulovani prošt iz Novega mesta dr. Sebastijan Elbert.

V četrtek zjutraj, 24. sušca, je o. provincijal v jako temeljiti propovedi našteval, kaj je že vse storil frančiškanski red na čast in slavo Marijino in v kaki zvezi so redovi sv. Frančiška z Marijo. Nato je imel pontifikalno sv. mašo novomeški infulovani prošt.

Popoludne je pridigal o. Regalat Čebulj in prisrčno razložil župljanom, kaj se vse godi v župni cerkvi in kakošne koristi imajo župljani od nje. Nato so bile litanije, katere je zopet imel prošt dr. Elbert.

O prazniku župne patrone, na Marijinega oznanjenja dan 25. sušca je govoril ob 5. uri o. Alkantara Čertanec. Pokazal je, kaj so redovi za sv. cerkev. Ob 9. uri je došel povzdignit slovesnost knežskof Anton Bonaventura Jeglič, ki je razjasnjeval brezmadežno spočetje device Marije. Kazal je na zasluge frančiškanskega reda za razglašenje te verske resnice in izrekel prepričanje, da uprav brezmadežno spočetje ustavi odpor, ki se širi po svetu zoper cerkev in Krista. Potem je imel slovesno pontifikalno mašo in „Te Deum“. Popoludne ob 3. je pridigal o. Salvator o Devici „milsti polni“ in njenem češčenju. Pomenljivo slavnost so završile slovesne litanije in darovanje za cerkev.

Kako je vernikom vgajala ta svečanost, pričala je vedno do zadnjega kotička napolnjena cerkev. Tudi sv. zakramente je prejelo izvenredno mnogo vernikov zlasti zato, ker je sv. oče Pij X. odlikoval to slovesnost s tem, da je cerkvi podelil za te dni popolni odpustek za vse, ki jo obiščejo, sprejmejo sv. zakramente in molijo na namen sv. očeta.

Ob tem poročilu tudi ne smemo prezreti krasno ozaljšane cerkve. Zlasti prenovljeni lestenci z navzdol obrnjenimi žarnicami se kaj lepo podajo v itak veličastni cerkvi. Slavni pevski zbor, pod neumornim vodstvom glazbenika-umetnika o. Hugolina je z navdušenim petjem povelečeval slavnost. Višek pa je bila sv. maša in „Te Deum“ z vojaško godbo ob škofovi sv. maši.

Bili so to res krasni dnevi za župnijo Marijinega Oznanjenja, ki ostanejo župljanom in vsem meščanom v dobrem spominju. — Za sklep kličemo tej čili frančiškanski župniji: Bog jo blagoslovi! Marija Devica, njena priprošnjica, jo čuvaj!

Popotni spominji na Dolensko.

„Lepa naša domovina.“

Hrvatska nar. pesem.

(Dalje).

Kdor ima v lasti neutrudno-marljivega rajnega župnika Ivana Volčič-a obširno knjigo: „Živenje preblažene Device in Matere Marije in njenega prečistega ženina svetega Jožefa“, bere v VIII. snopiču l. 1889. na str. 214.—220. pod naslovom: „Zaplaz“ obširen popis tega slovečega božjega pota in Marijnega svetišča iz peresa bivšega čateškega župnika Karola Hofer-ja. Po tem popisu se usojam — da bo zgodovina Zaplaza nekoliko bolj razvidna in vsкупna — posneti le nekoliko kratkih točk. V prvo je omenjeno, da je Zaplaz zdaj najbolj sloveča božja pot na Dolenskem. Dalje je povedano, da ni prav gotovih virov in naznanil o začetku božje poti. Omenja, da je bil zaplaški griček nekedar ves z grmovjem zaraščen. Pobožen mož je hodil nanj sekat kole in delat plastje za svoj vinograd. Neki dan najde vrh grička v grmovju majhen kip Marije z Jezuškom v naročju. Vzame in nese ga s saboj domu ter ga shrani v svojo skrinjo. Drugi dan nadaljuje na gričku svoje delo in na prav istem kraju najde zopet enako podobo, katero nese zopet domov. To se je ponovilo tudi tretji dan. Mož je bil vesel, misleč, da ima zdaj že tri Marijine kipe, hoče jih doma primeriti drugega z drugimi a — prvih dveh podob ni. Skrbno shrani podobico in jej naredi še posebno znamenje. Zopet gre delat na griček, zopet najde ondi na prav istem kraju Marijino podobo, katero je po narejenem znamenju spoznal za ono, ki jo je že trikrat nesel na svoj dom. Mož straha ostrmi ter pravi: „Čudo je to!“ Na to postavi z velikim spoštovanjem čudodelno podobo na vzvišen kraj, splete iz zelenih vej šotor okoli njega, hodi pogosto tja molit in častit Marijo, Mater božjo in njenega božjega Sina. — Za nekaj časa mu žena nevarno zbolí. Mož jo zaobljubi do čudovite Marijine podobe v šotoru in žena precej ozdravi. To hitro ozdravljenje in nenavadna prigodba z najdeno Marijino podobo se koj izve in razglasi urno na vse kraje. V raznih težavah in potrebah so se ljudje zatekali v ta revni šotor ter si tu iskali in tudi našli pomoč pri Materi božji. Katerega leta se je to zgodilo, omenjeni popis ne pove. Posebno pa je to novo božjo pot povzdignila čudna prigodba, katero je po ljudski pripovedki

v mični pesmici opisal učeni slovenski pisatelj postojniški dekan Peter Hicinger v „Danici“ l. 1855. Pesmico tu ponatisnemo, ki govori o novem čudežu zaplaške Matere božje. Tako-le se glasi:

„Od Marije Device na Zaplazu“.

Sred gojzdičev, vinskih gričev,
Hribec lep, zelen stoji,
Kjer zvolila Mati mila
Si je v novo kraj časti.

Šteli leto so deveto
Že nad osemnajstkrat sto,
Ko v deželo je kardelo
Ptujih silnikov prišlo.

Rod neverni in prešerni
Nič ne čisla božjega;
Do Marije mu ne bije
V sercu nič občutljeja.

Ljud nesveti če zatreti
Dneve božje Matere!
Če pobrati, pokončati
Z nje altarjev drago vse.

Takrat zbrala Mati zala
Ljubo stran je zaplaško,
Na hrastiču, na tem griču
Nje podobo našli so.

Sveto D'vico in Kraljico
Počastiti prav hite;
Vej znesejo in spletejo
Šotor nad podobo nje.

Čudo kmalo je skazalo,
Da je kraj Mariji svet;
Ker veselo oživelo
Mrtvo dete tu je spet.

Strli v hrumu so na Kumu
Materi je pred bili;
Zaupljivo dete milo
Mati tukaj spet dobi.

Glas od tega se razlega,
Močno vre sem množica
Do Marije s Horvatije,
Doljne Krajne, Štajarja.

In kapelo majhno belo
Na tem hribcu zidajo;

Ko se zdira in zatira,
Spet le novo ravnajo.

Se zmnožuje, naraščuje
Truma romarskih ljudi
In kapela lepa bela
V božji kraj se posveti.

Pa Marija tukaj zlija
Le tolaž na prošnike:
Naj premila bi prosila
Za nas revne vedno še!

Dostavljeno naj bo še, da je tej pesmici slavni mojster pevcev, sloveči rajni Gregorij Rihar napravil napev, ki je natisnjen v VI. poli Riharjeve zbirke: „Čveteroglasni napevi svetih pesem: Od Marije Device na Zaplazu“.

(Dalje pride.)

Nadučitelj Jos. Levičnik.

Iz književnosti.

Sv. Pavel, apostol sveta in učitelj narodov.

(Dalje.)

Končuje se knjiga „Sv. Pavel, 3. izdaje“ s poglavjem: „Sv. Pavla mučeniška smrt“. Dva nad vse častita moža so peljali na večnega spominja vredni dan, t. j. 29. junija 67. leta, iz rimske marmertinske ječe, oba že sivolasa. Nobenega nju niso peljali v prostost, oba v bridko smrt. Kristov namestnik, ubogi ribič Peter iz Betzajde, je moral na hrib Vatikan. Tam naj bo križan. Edino prošnjo izreče 80 letni starček pred umoritvijo: naj ga križajo z glavo navzdol; ker tem načinom umreti kakor mojster mu Jezus Krist ni vreden. Vslišana mu je bila prošnja. Mukepolno življenje se mu je zamenilo tu na Vatikanu z večnim veseljem. Zvesti prijatelj in spremljevalec mu Marcel je pokopal sv. truplo na onem kraju, kjer sedaj proti nebu kipi največčastniša zidava vsega sveta — cerkev sv. Petra v Vatikanu. Osemindesetletni Pavel pa je moral daleč vun iz mesta na morišče. Ob „treh vrelcih in via Laurentina“ na cesti v Ostijo je bil obglavljen z mečem in pokopan na mestu, kjer stoji sedaj svetična bazilika sv. Pavla. Njegova učenka Lucina ga je dala pokopati na tem svojem posestvu. Ta sv. Lucina je najbrž Tacitova Graecina Pomponia. Tu na tem mestu

je zopet zagledal in ga bo gledal za večno obraz, ki se mu je bil prikazal na potu v Damask. Po verodostojnem menenju je polovica sv. ostankov obeh apostolov dandanes v sv. Petru na Vatikanu; druga polovica v sv. Pavlu zunaj mesta; glavi obeh pa ste shranjeni v baldahinu nad grobom sv. Ivana v Lateranu. Skupno sta učila Simon in Savel kakor Peter in Pavel; skupno trpela; skupno umrla; skupno počivata v večnem Rimu. Petrovo in Pavlovo grobišče je za Kristovim grobom najčudnejše, najčastitljivejše mesto na zemlji. — Vpognjeno glavo stopimo tudi mi pred velikega mrtveca Pavla. Večega mesta od Rima ni imel svet; zato je tu na svršetku svojega dela smel za vselej povesti Pavel svoj meč. Kakor solnce zaide na zahodu, ki izhaja v izhodu, tako je vzhajal tudi Pavel v orijentu. Deloval je za Krista v vsem 34 let; 3 krat bil v njega službi bičan po judovski, 5 krat bil tepen po rimski šegi, 5 krat vkovan v železje, enkrat kamenjan skoraj do smrti. Vender le pa je bil judom jud, poganom pogan, vsem služnik in dolžnik: pridigati evangelij vsem narodom. Dopržil je 5 velikih misijskih potovanj; na teh potih je preživel 20 let, videl krog 30 raznih dežel in otokov ter v več nego v 40 mestih vstanovil in vtrdil krščanske občine. Pozabljen je smrtni dan najslavnejših vojskovodij, a dan revnega rokodelca šatorov je slavljen od nekedaj in bo slavljen vselej. Grobov mogočnih rimskih cesarjev se nihče ne spominja in nihče ne moli pred posodami njihovega pepela. Pavlov grob je pa češčen, kakor ni bil častit nobeden rimski cesar ne v življenju ne po smrti. Na Pavlov grob so potovali cesarji, kralji, knezi in verniki vseh narodov in vseh stanov. Tam je kleče molilo že tisoče svetnikov in svetnic, tam se je za dobro bilo vnelo že milijonov ter milijonov ljudi. — 18 sto let Pavlova duša blešči pri Bogu v onem blesku, kakoršen je tistim obljubljen, kateri njih veliko poučujejo v pravici (Dan. 12, 3.) — če torej komu izgled in ravnilo v življenju, brezdvombeno najbolj še učiteljem in vzgojiteljem, učiteljicam in vzgojiteljicam mladine. — Toliko časa se neprestano roma tudi na njegov grob in romalo se bo do konca svetnih dni. On sam slovi in bo slovel ne le vsem duhovnikom, nego tudi vsakemu svetovniku kakor izgled žive vere, trdnega upanja in goreče ljubezni do križanega Boga. Pavlova globoka ponižnost, zdržljivost, po-

božnost, pogumnost, domoljubnost, darežljivost in požrtvovalnost postani čednost vsacega nas. Pavel iz cilicijskega Tarza bi dal dovolj gradiva za ju-naško pesen; naslov bi jej pa moral biti: „Epo-peja krščanske ljubezni“. — In kakošen napis ali epitafij naj bode nagrobnemu spome-niku „svetega Pavla, apostola sveta in učiteljev naroda?“ vtegnil bi koncema kedo poprašati. — Casih si kateri izmed nas umrjocih poskrbi že sam za svoje grobišče in za svoj napis. Reči mo-ramo, da nas je ta pomembna šega ginila še vselej, kadar smo čuli o njej. Prav tako hoče po-stopati tudi naš slavljencec Pavel. Tudi on si je sam sestavil grobni napis. Najginljiveji in naj-lepši je vseh grobnih napisov, kar nam je znanih. So pa besede: „Dobri boj sem bojeval, do-polnil sem tek in ohranil si vero. Zato pa mi je pripravljen venec pravice, ki mi ga da Gospod, pravični sodnik“. (II. Tim. 4, 7, 8.)²

Zrnje.

Otroška ljubezen do matere. Udova A. v nekem kraju je imela šestletno dete z imenom Pavliček. Bila je perica in je le s težavo in tru-dom prisluzila sebi in otroku potrebnega živeža. Dostikrat je bil kosček trdega kruha Pavličku edina večerjica. Toda vkljub temu je bil srečen in vesel, saj je imel zlato mamó. Njena ljubezen mu je nadomestila, kar mu je manjkalo. Toda mati se prehladi in umrje. Neka bogata družina se Pavlička usmili in ga sprejme v oskrbo. Ni-česar mu ni manjkalo, radi so ga imeli, vender ni bil več tako vesel. Vidno je hiral. Bridko je pogrešal materine ljubezni. Večkrat je ušel na pokopališče, kjer je sirotek klical v grobu spečo mamico. Tako je prišel na grob tudi nekega zim-skega večera. Bilo je zelo mrzlo. Dete po navadi joka za mamó; ob tem pa ne čuti mraza. Do-mači ga pogreše, iščejo povsod. Toda, ni ga! Drugi dan ga pa dobe mrtvega na materinem

² Današnji opis „Sv. Pavla“ naj se vstavi pred oceno te veleknjige v 12. listu.

grobú. Solzice na licu so mu zmrzile. Ročice je imel pa globoko v zmrzli zemlji. Sirotek je kopal trdo zemljo, da bi prišel do svoje matere, ki ga je tolikanj ljubila. — Kajne, bralec, le eno srce je, ki se imenuje materino srce. o. G. R.

Osmi dan vsacega meseca 1904. Sv. Oče srčno žele, da bi verniki letos prav posebno ča-stili Devico Marijo, brez madeža spočeto. Zlasti naročajo, da bi se verniki prav pridno vdeleževali pobožnosti, ki se vrše vsacega 8. dne meseca ali naslednjo nedeljo v cerkvi. Podelili so v to 7. de-cembra 1903: 1.) Vsem vernikom 7 let in 7 kva-dragen nepopolnega odpustka, ako se vdeleže pobožno in skesano teh pobožnosti. 2.) 300 dni odpustka tolikrat, kolikrat kdo s spokornim srcem obiše katero onih cerkva ali kapel, kjer se ta dan vrši taka pobožnost. 3.) Popolni odpustek vsem vernim, ki bi se vsaj trikrat v tem letu vde-ležili imenovanih pobožnosti in bi izpolnili na-vadne pogoje. 4.) Vsi ti odpustki se morejo da-rovati tudi vernim dušam v vicah. — Velike mi-losti, kajne! Kristjani, zlasti Marijini otroci, go-rečnost! Porabimo te milosti in počastimo svojo dobro mater! o. M.

Zahvala.

Čast Bogu in N. ljubi Gospej presvetega Srca!

Mladenič, ki je bil priporočen v molitev, se je vrnil s krive poti.

Bodi se nadalje v molitvi vsem čitateljem „Danice“ za stanovitost in srečno izvolitev stanu! — Vsem molilcem, ki se ga bodo spominjali, vže naprej: Bog plačaj.

Ljubljana, 21. sušca 1904.

M. M.

Popravek.

V „Danici“ št. 12, str. 93, stoj v prvi vrsti: stolovala — namesto: stanovala; na str. 94, sredi prvega razpredelka: Kiušiu — namestu Liušiu.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi polt in velja po pošti za vse leto 6 kron, za pol leta 3 krone, za četrť leta 1 krona 50 vin. Zunaj Avstrije velja za vse leto 7 kron; za Ameriko 9 kron. Ako bi bil petek praznik, izide „Danica“ dan poprej.

V Ljubljani se dobivajo posamezne številke po 10 vinarjev v tabakarni: Makso Brusovi, pred škofijo 12.